

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

18.09.2012 г.

Важни обществено-икономически и политически теми

Вестник Класа

✓ Договорени са 90 % от европарите

http://www.klassa.bg/news/Read/article/211953_%D0%94%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%B8+%D1%81%D0%B0+90+%25+%D0%BE%D1%82+%D0%B5%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%B5

90% от целия обем средства от оперативните програми са договорени, съобщи министърът по усвояването на средствата от ЕС Томислав Дончев. Подписали сме договори за общо над 7 милиарда евро, като почти 2 милиарда евро от тези пари са по Оперативна програма "Околна среда", а над 1,4 милиарда евро са по Оперативна програма "Регионално развитие". Реално изплатените средства към края на август са в размер на 2, 106 милиарда евро или 26 % от договорените средства. Към края на август месец сме получили от Брюксел общо над 1,8 милиарда евро или близо 27 % от всички средства, които трябва да получим от ЕС по оперативните програми. Амбицията ни е този обем от средства да е още по-голям към края на годината. Българският мотор на европейските пари работи и то към момента безаварийно, коментира Дончев.

Критичната година ще бъде 2013 не само заради средствата, които трябва да бъдат изплатени, но и заради това, че през следващата година ще бъде заключителната фаза на програмирането и ще текат преговорите между ЕК и държавите-членки по отношение на конкретните параметри по оперативните програми, а това ще съвпадне и с изборите през следващата година", твърди министърът. Очаква се през следващия програмен период след 2013 година България да може да разчита на минимум 8 милиарда евро от Брюксел.

Томислав Дончев представи модела за оценка на въздействието на разходите по линия на Структурните и Кохезионния фонд върху българската икономика SIBILA. Без средствата от ЕС безработицата би била по-висока, а доходите биха били по-ниски. Това показват изчисленията, направени чрез тази система. Съгласно направените оценки с модела SIBILA в резултат на използването на Структурния и Кохезионния фонд към края на 2011 година, коефициентът на безработицата в страната е с 1,7 процента по-нисък отколкото би бил без притока на тези средства. Към края на 2013 година се очаква безработицата да е с 4 % по-ниска, отколкото ако не получавашме пари от Брюксел, отбеляза Дончев.

Към края на миналата година заетите лица в икономиката ни са се увеличили с 2,6 % спрямо сценария при липса на средства от ЕС. Това означава на практика 100 000 заети повече. Тези ефекти се очаква да се запазят до края на 2015 година, когато заетостта трябва да се е увеличила с 4,8 % благодарение на парите от Брюксел. Според прогнозите към края на 2015 година доходите на българските граждани трябва да са се увеличили с 34,6 % при 100% усвоени средствата от оперативните програми, т. е. средната работна заплата би била с почти 35 % по-висока в сравнение със сценария без пари. Изчисленията показват, че към края на 2012 година благодарение на евросредствата доходите ще са се увеличили с 5,6 %. Средствата от Структурните и Кохезионния фонд са довели до 1,5 % по-висока стойност на БВП в сравнение със сценария без тези средства. 65 % от растежа на БВП за 2011 година е в резултат на усвояването на парите от тези фондове. Според прогнози, направени с модела към края на 2015 година, когато ще се появят и част от дългосрочните ефекти по линия на средствата от тези фондове, приносът им за икономическото развитие на страната ще нарасне до 9,3 % по-висок БВП в сравнение със сценария, в който тези средства липсват. Благодарение на тези европейски пари се очаква обемът на чуждестранните инвестиции да нарасне с 40, 7 % към края на 2015 година, коментира Дончев.

Вестник Капитал daily

✓ Икономическата свобода в България се влошава

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2012/09/18/1908952_ikonomicheskata_svoboda_v_bulgariia_se_vloshava/

Гарантиране на независимостта на съдебната система, въвеждане на т.нар. фискален борд в конституцията, свиване на администрацията и на взаимоотношенията ѝ с бизнеса за сметка на по-активното използване на електронни услуги, либерализиране на държавно регулираните сектори, намаляване на облагането на труда и провеждане на пенсионна реформа – това са част от препоръките на Института за пазарна икономика (ИПИ) за повишаване на икономическата свобода в България. Във вторник от ИПИ представиха новото издание на изготвения от канадския институт Fraser годишен доклад "Икономическа свобода по света", в който през 2012 г. са включени 144 държави.

Къде сме ние

България заема 45-о място в крайното подреждане, като отстъпва с 5 позиции в сравнение с миналогодишното издание на доклада. Постигнатият от страната рейтинг също се понижава, макар и минимално – от 7.34 до 7.33 (оценките се определят по скала от 1 до 10, като по-високата стойност означава по-голяма степен на икономическа свобода). Влошаването на резултата се дължи на забавянето на икономиката и на по-голямата роля на държавата – прекомерен дефицит и разходи срещу кризата, обясняват авторите.

Най-добре България се представя в традиционно силната категория "Достъп до сигурни и стабилни пари" (9.51), като обяснението се корени във валутния борд и ниската инфлация. "През 2009 г. и 2010 г., когато кризата удари България най-тежко, средногодишната инфлация беше под 3%, докато в предходните години на бърз растеж достигаше далеч по-високи стойности и дори надхвърли 10% през 2008 г.", припомнят от ИПИ. Най-слаб пък е резултатът на страната в категория "Законодателна структура и неприкосновеност на частната собственост" (4.99), като основните проблеми са независимостта и безпристрастността на съда, защитата на правото на собственост, доверието в полицията и икономическата цена на престъпленията, отбелязват анализаторите. В останалите категории резултатите са 6.46 за "Размер на правителството", 7.76 за "Регулиране на кредита, труда и бизнеса" и 7.90 за "Свобода на международната търговия". Като проблемни за страната въпроси докладът посочва осигурителната тежест, корупцията, регулациите на труда и бизнеса, както и тромавата бюрокрация.

Общата картина

От ИПИ уточняват, че тазгодишното издание на доклада представя картината през 2010 г., тъй като това е последната година, за която има налични официални данни за всички наблюдавани държави. Изследването се изготвя в сътрудничество с независими институти от 90 държави, като през тази година в обхвата му са включени общо 144 страни, които представляват 95% от световното население. Държавите се класират на база на представянето им по 42 показателя, разделени в пет основни категории – "Размер на правителството", "Законодателна структура и неприкосновеност на частната собственост", "Достъп до сигурни и стабилни пари", "Свобода на международната търговия" и "Регулиране на кредита, труда и бизнеса". Основополагащите принципи на икономическата свобода са личният избор, доброволната размяна, свободата на конкуренция и защитата на частната собственост, се посочва в доклада.

Така според резултатите от проучването като цяло през 2010 г. икономическата свобода по света леко се е подобрила, като средният рейтинг на включените страни достига 6.83. Авторите обаче изтъкват, че това се случва след резкия спад, отчетен през 2009 г. във връзка със световната криза – тогава средният рейтинг стигна рекордно ниска за последните три десетилетия стойност от 6.79. "Завръщането към икономическата свобода през последната година е все още крехко и водено от развиващите се страни", отбелязват анализаторите. За поредна година начело на класацията е Хонконг с рейтинг от 8.90. В подреждането следват Сингапур (8.69) и Нова Зеландия (8.36), а традиционно добре представящите се САЩ и Великобритания остават извън челната десетка. Най-висок резултат сред държавите в Европа отчита Швейцария (8.24), която заема четвъртата позиция (виж таблицата), като принос за това има фактът, че страната не е член на ЕС и съответно "не е подвластна на бюрократите в Брюксел". Сред държавите от ЕС лидер е Финландия, а България е на 18-ата позиция. В дъното на подреждането в ЕС са проблемните страни от периферията на еврозоната – Португалия, Италия и Гърция.

"Резултатите за Европа ясно показват, че страните, дали път на икономическата свобода в кризисните 2009-2010 г., се справят по-добре и на практика в момента се опитват да спасят от фалит по-несвободните и да предпазят Европа от нов срив", отбелязват авторите на доклада.

✓ Евроускорител

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2012/09/18/1908941_evrouskoritel/

Ако ги нямаше европейските фондове, през миналата година икономиката на България вероятно щеше да отбележи много по-малък растеж. Това твърдение, доскоро подхвърляно като предположение, вече се потвърждава и от математически модел.

Нов механизъм за оценка на ефектите от еврофинансирането, който бе представен от правителството във вторник, показва, че две трети от ръста на БВП през 2011 г. се дължи на парите от Брюксел. Освен за растежа на БВП фондовете са помогнали за спадането на безработицата, която според Евростат към декември е била 11.8%, но според прогнозите на новия механизъм е щяла да достигне 13.5% при отсъствие на [еврофондове](#). Така европейските пари са помогнали да бъдат създадени или запазени 55.9 хил. работни места (вижте графиките).

Светло бъдеще

Системата за анализ се нарича "СИБИЛА" и беше представена от министър [Томислав Дончев](#) и макроикономиста Ралица Ганева, която е част от екипа, работил по нейното създаване. Тя разглежда икономическия ефект от усвояването на средствата от структурните и Кохезионния фонд на Европейския съюз, но не включва земеделските субсидии.

Моделът прогнозира светло бъдеще за българската икономика, ако средствата в първия програмен период (2007 - 2013 г.) бъдат усвоени на 100%. С натрупване на ползите през 2015 г. БВП ще е с 9.3% по-висок от този, който икономиката може да създаде без помощта на европейските средства, показват резултатите от модела. Условието е България да изпълни проекти на стойност 8 млрд. евро, колкото са договорени за първите 7 години от еврочленството ни, и Европейската комисия да ги разплати напълно, което ще стане, ако по тях няма нарушения (виж карето).

Освен върху икономическия растеж моделът изследва влиянието на евросредствата върху доходите, потреблението и инвестициите. Данните показват, че най-силно влияние има върху размера на работните възнаграждения. Така при 100% усвояемост на парите от ЕС през 2015 г. нетната средна работна заплата ще е с 34.6% по-висока в сравнение с вариант, при който държавата не разполага с еврофинансиране.

Анализът на данните показва още, че [еврофондовете](#) имат дългосрочен положителен ефект върху ръста на БВП, частните инвестиции, публичния дълг, външната търговия и дефицита по текущата сметка.

Например обемът на частните инвестиции може да нарасне с над 40% до 2015 г. при сценарий пълна усвояемост.

Причината е, че голяма част от европарите са предназначени за инвестиции, а освен това има и мултиплициращ ефект от

страна на бизнеса. За сметка на това моделът показва, че в момента, в който спрат парите от ЕС, започва да намалява и влиянието им върху заетостта и безработицата, както и върху потреблението.

Определяне на приоритетите

"СИБИЛА" ще помага на правителството да определи къде еврофондовете са били най-полезни през първия програмен период от влизането на България в Европейския съюз, така че при преговорите за следващия (от 2014 до 2012 г.) да поиска повече средства за областите, където полезността е най-висока.

Оперативно модулът ще е полезен на министерствата, които управляват оперативните програми, да класират различните проекти по полезността, която изпълнението им би донесло на икономиката. Така, ако за ограничено финансиране се борят няколко проекта, системата ще помогне на чиновниците да класират по-напред онези, които ще са по-полезни за икономиката и ограничените средства ще се харчат най-ефективно.

"Крайно време е всички по веригата да спрат да мислят за парите, които се отпускат по един проект, а за ползите, които той носи на икономиката", коментира по този повод министър Дончев.

Водач по качествено, а не по номинално усвояване е Полша (виж графиката), където финансирането от ЕС допринася най-много за икономическото развитие. Това се вижда от сравнението на постигнатия БВП при вариант със и без евросредства.

Договорено и платено

До момента има сключени договори за 7.1 млрд. евро, или 89% от общия бюджет на структурните фондове, с който страната ни може да разполага, а Томислав Дончев прогнозира, че до края на 2013 г. ще се подпишат договори на стойност 102% от общия бюджет. Така държавата трябва да се застрахова, че ако икономиса средства по някои проекти, те ще се усвоят по други.

Европейската комисия се застрахова срещу злоупотреби, като изисква изпълнителите на проекти сами да намерят нужните средства, а тя възстановява платеното едва след приключване на проектите. Междувременно се правят и авансови плащания, които може да бъдат поискани обратно, ако проектът не се изпълни или се констатира нередности. До края на август ЕК е превела на България 1.81 млрд. евро, или 27% от общия разполагаем бюджет, но той включва както окончателните, така и междинни плащания. Томислав Дончев уточни, че България най-вероятно няма да усвои целия бюджет, който ѝ е предоставен, но отказа да прогнозира каква ще е усвоената част с обяснението, че така ще създаде спокойствие и отпускане сред чиновниците, които отговарят за еврофондовете.

[Вестник Сега](#)

✓ Поправка "Дянков" веща хаос с потока от данъци и осигуровки

<http://www.segabg.com/article.php?id=616672>

Опасна за изборна година промяна в трансфера на публични средства възнамерява да направи финансовото министерство. Ако поправката бъде приета, Националната здравноосигурителна каса и Националният осигурителен институт ще получават със закъснение приходите от осигурителни вноски, постъпили в НАП. В момента приходната агенция е длъжна да превежда събраните социални и здравни осигуровки по сметките на НОИ и НЗОК незабавно - до края на съответния работен ден. МФ обаче предлага това изрично изискване да отпадне, а нов краен срок за превеждане на сумите не се предвижда. Според ведомството на Симеон Дянков промяната била чисто правно-техническа, но според експерти може да доведе до хаос в разпределението на постъпилите в НАП пари за фондовете. МФ оправдава предложението с въвеждането на единна сметка за внасяне на публични плащания. Фирмите от години се оплакват от сегашния ред - данъците и осигуровките се превеждат по отделни сметки с отделни платежни нареждания, като за всяко нареждане банките прибират отделна такса. Предстои отделните сметки да бъдат заменени с единна сметка, което ще спести на бизнеса близо 100 млн. на година от такси.

Въвеждането на единна сметка обаче е свързано с необходимостта информацията допълнително да се обработва, за да се отграничат плащанията за различни цели - към НОИ, НЗОК, допълнителното пенсионно осигуряване, фонда за гарантирани вземания на работниците. Към момента не е ясно как точно ще става това и в какъв срок ще се превеждат сумите към различните фондове. Яснота има единствено за допълнителното пенсионно осигуряване, при което се запазва едномесечният срок за прехвърляне на постъпленията към сметките на съответния фонд. Счетоводителите коментират, че НАП може да се ориентира за сумите и по подаваните месечни декларации с обобщени данни за преведените пари за видовете задължения, но това означава едномесечно забавяне.

От финансовото министерство не отговориха на въпроса на "Сега" как ще се гарантира, че няма да има забавяния на трансферите към НЗОК и НОИ и дали няма да се затруднят съответно извършваните от тях разплащания. Според отговора на МФ едномесечният срок се премахва по правно-технически причини, защото мястото за регламентиране на тази материя не било в Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, а в наредба.

Хаос може да възникне и заради предложеното ново изискване - при забавени плащания към хазната първо да се покрива задължението с най-стара дата. В момента при наличие на няколко задължения длъжникът има право да избере с какъв приоритет да ги погасява. Така фирмата може да предпочете да закъснее с вноските за корпоративния данък, но да изплати заплати и да преведе осигуровките и данъка върху личните доходи. Промени в Данъчно-осигурителния кодекс предвиждат занапред тази свобода на избора да отпадне.

Към законопроекта липсва анализ на вида на забавените от фирмите публични задължения и евентуалния ефект от прилагането на новото правило. Мярката може допълнително да оголи осигурителните фондове. Здравната каса плаща на различните изпълнители на медицинска помощ веднъж месечно, но за различните категории падежите са по различно време. Личните лекари получават парите си в началото на месеца, болниците - в края, а аптеките - два пъти

месечно.

По принцип разходите на касата са планирани, затова ако има забавяне на вноските от НАП, то може да се отрази на лекари и болници еднократно, а след това системата да се нагоди към нови срокове за плащане. Освен това касата получава приходи и директно от бюджета за пенсионери и деца и при добро желание МФ може да ги превежда по-рано, така че да няма евентуални липси на пари за разплащане. Голяма част от плащанията на НОИ също са планирани - пенсиите например се изплащат от 7-о до 20-о число. Много от обезщетенията обаче зависят от момента, в който си придобил право за получаването им, т.е. изплащат се в различни дни.